

ROZDZIAŁ VII

SPOSÓB OCENY I WYBORU OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

1. Charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD

LGD dysponuje pokaźnym doświadczeniem w zakresie wyboru i oceny operacji składanych przez beneficjentów w okresach programowania 2007-2013 i 2014-2020, zarówno dla projektów konkursowych, jak i realizacji grantów finansowanych z różnorodnych funduszy. Stosowane procedury były poddawane nieustannej ewaluacji wewnętrznej i okresowej zewnętrznej, dzięki czemu znajdują zastosowanie w nowym okresie programowania, uzupełnione o wymogi proceduralne zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami prawa. Nadrzędnym celem procedury pozostanie sformalizowanie wszystkich działań zmierzających do wyłonienia operacji, które w najwyższym stopniu realizują merytoryczne założenia naboru oraz udzielenie dofinansowania beneficjentom spełniającym w stopniu najwyższym wymagania konkursowe, wynikające ze zdiagnozowanych obszarów problemowych.

Procedura ma charakter kompleksowy – obejmuje wszystkie w ramach naboru wniosków, ich ocenę, aż do przekazania pełnej dokumentacji związanej z naborem i wyborem do Instytucji Wdrażającej, czy też rozliczeniem zadania w ramach projektu grantowego. W LGD wprowadzono dwie odrębne procedury, tj. dla operacji klasycznych (konkursów) i projektów grantowych. Szczegółowe procedury zostaną dopracowane i przedłożone w stosownym czasie do akceptacji przez Instytucję Wdrażającą, poniższa tabela pokazuje syntetyczny przebieg procesu oceny i wyboru wniosków z podziałem na tryb konkursowy i projektów grantowych z użyciem generatora do oceny wniosków.

Tabela 39. Kluczowe elementy proceduralne dla podstawowych trybów wdrażania LSR

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	KONKURS	PROJEKT GRATOWY
(1)	(2)	(3)
Biuro LGD		Przygotowanie i złożenie wniosku na projekt grantowy przez LGD
UM WKP		Weryfikacja wniosku, przygotowanie umowy
Zarząd LGD		Zawarcie umowy na projekt grantowy
Zarząd, Biuro LGD	Opracowanie projektu dokumentacji naboru	
Rada LGD	Przyjęcie dokumentacji naboru	
Biuro LGD	Przeprowadzenie naboru, w tym działania informacyjne, szkoleniowe i doradcze	
Rada, Biuro LGD 3 stopniowa ocena wniosku – stopień 1	Weryfikacja wstępna wniosków przez bezstronne i obiektywne zespoły działające w oparciu o zasadę poufności	
Rada LGD 3 stopniowa ocena wniosku – stopień 2,3	Ocena projektów pod kątem zgodności z LSR i lokalnymi kryteriami wyboru, wraz ze sporządzeniem, uchwaleniem i upublicznieniem listy rankingowej wraz z protokołem	
Biuro, Zarząd LGD	Poinformowanie wnioskodawców o wynikach oceny i wyboru operacji, wraz informacją o przysługujących środkach odwoławczych i ścieżce ich realizacji	
Wnioskodawca/ Grantobiorca	Czas na skorzystanie ze środków odwoławczych	

Rada LGD	W razie ewentualnych odwołań – posiedzenie służące autokontroli podjętej decyzji i ewentualnej uchwale korygującej	
Biuro, Zarząd LGD	Poinformowanie (w razie konieczności wynikającej ze zmiany wyników pierwotnej oceny i wyboru operacji wskutek czynności odwoławczych) wnioskodawców o ostatecznych wynikach oceny i wyboru operacji i upublicznienie tych wyników.	
Biuro, Zarząd LGD	Przekazanie dokumentacji do instytucji wdrażającej, celem zatwierdzenia naboru i zawarcia umów z beneficjentami	Zawarcie umów z grantobiorcami
Biuro, Zarząd LGD		Monitoring i kontrola realizacji projektu grantowego
Rada LGD	Opiniowanie ewentualnych zmian w projektach, w celu aneksowania zawartych umów	
Biuro LGD		Rozliczenie projektu grantowego

Źródło: opracowanie własne LGD.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów

Kryteria wyboru operacji, określone zostaną dla poszczególnych konkursów ogłaszanych przez LGD – odrębnie. Kryteria ostatecznie powstaną w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne

z użyciem mediów społecznościowych i portalu internetowego, gdzie zostaną zebrane opinie i uwagi w celu ewentualnej korekty zaproponowanych kryteriów. Przygotowane kryteria będą przejrzyste, gdyż przy każdym z nich pojawi się dodatkowy opis stanowiący jego szczegółową definicję, co pozwoli uniknąć wątpliwości podczas przyznawania punktacji w danym kryterium. Zastosowane kryteria wyboru operacji w części będą miały charakter kryteriów jakościowych, jednak zawierających szczegółowy opis wymogów koniecznych do uzyskania danej liczby punktów i stąd będzie możliwa ich mierzalność. Ponadto każdy członek organu decyzyjnego, zobowiązany będzie do pisemnego uzasadnienia przyznanej liczby punktów. Dzięki dookreśleniu w zakresie minimalnych i maksymalnych wartości oraz opisowi zasad przyznawania punktów w przedziale minimum - maksimum, kryteria będą obiektywne i niedyskryminujące. Kryteria wyboru operacji zostaną skonstruowane w taki sposób, aby jak najtrafniej dopasować wybrane operacje do realizacji założeń LSR, będą one ściśle powiązane z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami oraz ogłaszanym konkursem, czy projektem grantowym.

Należy również zwrócić uwagę na fakt planowanego przyjęcia w procedurze oceny wniosków kryterium obligatoryjnego, jakim jest na etapie oceny zgodności wniosku z LSR, konieczność realizacji wskaźnika produktu, tak więc operacja musi go realizować, bo jeżeli nie, to nie podlega już ocenie merytorycznej – punktowej w ramach ustalonych kryteriów. Przy przyjęciu takiej procedury oceny nie ma już potrzeby sztywnego wiązania kryteriów ze wskaźnikami, gdyż powiązanie operację ze wskaźnikiem już we wcześniejszym etapie oceny, co wydaje się jeszcze skuteczniejszym rozwiązaniem, gdyż w ogóle nie dopuszczamy do oceny punktowej wniosków, które nie realizują założonego w LSR wskaźnika.

Ponadto, elastyczność wdrażania LSR oraz fakt planowanego powiązania procesu wdrażania

z szeroko zakrojoną akcją komunikacyjną zbierania aktualnych potrzeb społecznych wymaga przyjęcia założeń proceduralnych w zakresie zmiany kryteriów oceny i wyboru operacji:

- 1) Konieczność zmian kryteriów może wynikać w szczególności z następujących przyczyn: zmiany obowiązujących przepisów regulujących zagadnienia objęte LSR, zmiany dokumentów programowych, zmiany rozporządzeń dotyczących zagadnień objętych LSR, uwag zgłoszonych przez Instytucję Wdrażającą, wniosków wynikających z konsultacji społecznych, praktycznego stosowania LSR i przeprowadzonej ewaluacji LSR.
- 2) Procedura zmiany: 1) Zgłaszanie wniosków o zmianę lokalnych kryteriów wyboru: pisemny wniosek (lub zalecenie) złożony za pośrednictwem biura LGD do Zarządu. Przygotowanie projektu zmian przez Zarząd i Biuro LGD, przedstawienie go Radzie LGD i poddanie procesowi konsultacji społecznych (min 7 dniowe konsultacje na stronie internetowej)
- 3) Zwołanie posiedzenia Rady w sprawie zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji i ewentualna uchwała Rady w sprawie zmiany kryteriów (podjęcie uchwały o zmianie kryteriów obowiązującej dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian) lub odrzucenie proponowanych zmian w postaci uchwały (dalsze obowiązywanie dotychczasowych kryteriów wyboru operacji).
- 4) podanie do publicznej wiadomości informacji o zakończeniu procedury i jej wynikach wraz z uzasadnieniem.

3. Innowacyjność w kryteriach wyboru

Podczas spotkań informacyjno-konsultacyjnych dokonano weryfikacji stosowanego w bieżącym okresie programowania analizy pojęcia innowacyjności w kontekście definicji wskazanej

w dokumentach programowych oraz wyznaczonych celów w LSR. Na bazie dotychczasowego rozumienia innowacyjności jako pewnej niedostępności czy unikatowości oferty, posiłkując się kształtem dokumentów programowych PS WPR oraz SzOOP wypracowano definicję innowacyjności, która znajduje odzwierciedlenie w diagnozie problemów i potrzeb obszaru LSR.

W rozumieniu ogólnym, planowana do uwzględnienia w kryteriach wyboru operacji innowacyjność – to pożądana społecznie zmiana, której celem jest wdrożenie nowego lub znacząco udoskonalonego (w skali obszaru LSR i jego zdiagnozowanych potrzeb) produktu, usługi (kontekst produktowy), procesu lub sposobu organizacji (kontekst procesowy), albo wykorzystanie w nowy sposób lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych lub kulturowych, charakterystycznych dla obszaru LSR (kontekst lokalny). Taki sposób rozumienia innowacyjności pozwala wskazać, iż jako kryterium wyboru operacji znajdzie ona zastosowanie dla:

- 1) Przedsięwzięcia 1.2. Przełamywanie stereotypów związanych z płcią na rynku pracy (kontekst produktowy, procesowy);
- 2) Przedsięwzięcie 2.1. Tworzenie lokalnych ośrodków wiedzy i edukacji (kontekst produktowy, procesowy, kontekst lokalny);
- 3) Przedsięwzięcie 2.2. Tworzenie edukacyjnych klubów młodzieżowych i inne działania na rzecz wspierania edukacji pozaformalnej dzieci i młodzieży (kontekst procesowy, kontekst lokalny – kontekst produktowy wykluczono z uwagi na konieczność standaryzacji udzielanego wsparcia);

- 4) Przedsięwzięcie 2.3. Tworzenie miejsc aktywnej integracji seniorów (kontekst procesowy, kontekst lokalny – kontekst produktowy wykluczono z uwagi na konieczność standaryzacji udzielanego wsparcia);
- 5) Przedsięwzięcie 3.2. Ochrona spuścizny kulturowej i/lub przyrodniczej polskiej wsi (kontekst produktowy, procesowy, kontekst lokalny).

Innowacyjność definiowana będzie na dwóch odrębnych poziomach punktowych. Pierwszy i bardziej podstawowy to poziom imitujący, wzorowany na wcześniej istniejących już produktach, usługach czy rozwiązaniach, ale dotyczące nowego sposobu wykorzystania lub mobilizacji istniejących zasobów. Kolejny, wyższy poziom stanowią innowacje kreatywne, czyli powstałe w wyniku pomysłów autorskich i dotyczą nowych produktów, usług lub rozwiązań. LGD zakłada, iż w celu wykazania innowacji kreatywnych beneficjenci zobligowani będą wykazać, iż dany produkt, rozwiązanie czy sposób działania korzysta z ochrony określonej w przepisach prawa autorskiego.

4. Realizacja projektów grantowych, operacji własnych i realizowanych w partnerstwie

Do podstawowych trybów realizacji operacji LGD zalicza realizację operacji klasycznych (tzw. tryb konkursowy) oraz projektów grantowych. Oba te tryby zostały szczegółowo określone w podrozdziale 1 niniejszego rozdziału. Dodatkowo dla realizacji operacji własnych (w razie wystąpienia sytuacji braku zainteresowania realizacją projektów przez podmioty inne niż LGD) zostanie przygotowana odrębna procedura, co nastąpi po zatwierdzeniu i ogłoszeniu przez MRiRW szczegółowe wytyczne dla wdrażania LSR. Projekty wskazane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFS+ (FEdKP) i EFRR (PS WPR).

Podkreślić należy, że na etapie ustanawiania kryteriów wyborów operacji przewiduje się punktową promocję:

- 1) Partnerstw lokalnych i ponadlokalnych (adekwatnie do przepisów wdrażających realizację inicjatyw współfinansowanych w ramach poszczególnych funduszy) dla przedsięwzięć wskazanych w ramach LSR;
- 2) Projektów wpisujących się w inicjatywę Nowy Europejski Bauhaus.

ROZDZIAŁ X

MONITORING I EWALUACJA

Jednym z podstawowych zadań stawianych procesowi monitoringu jest informowanie o poziomie realizacji zaplanowanych działań. W ramach zarządzania procesem wdrażania LSR systematycznie gromadzone będą zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe, tak aby ujawnić stopień realizacji strategicznych celów, poprzez analizę zdefiniowanych i osiągniętych wskaźników rezultatu i produktu. Wdrożenie działań monitoringowych stanowi dodatkową gwarancję realizacji planu i narzędzie poprawy wdrażania strategii. Proces monitoringu zwiększa bezpośrednio zakres wiedzy operacyjnej LGD i wspiera proces uczenia się organizacji. Kluczowe obszary monitoringu wskazuje rysunek 6.

Rys. 6. Obszary monitoringu Lokalnej Strategii Rozwoju

Źródło: Opracowanie własne LGD.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację monitoringu będzie biuro LGD, zobligowane do prowadzenia tych czynności w sposób systematyczny, w trybie ciągłym. Źródłem danych tego procesu będą przede wszystkim formularze wniosków, wnioski o płatność składane przez LGD, informacje uzyskane od podmiotu wdrażającego o zawartych umowach i wysokości środków wypłacanych beneficjentom na realizację operacji, oraz własnych danych z przeprowadzonych konkursów, umowy na realizację projektów grantowych i sprawozdania z ich przebiegu, dokumentacja planu komunikacji, ankiety i inne dokumenty związane z prowadzeniem szkoleń, spotkań i doradztwa. Na podstawie ww. informacji możliwa będzie weryfikacja osiągnięcia rzeczywistych rezultatów na podstawie gromadzenia danych wskaźników produktu, rezultatu dla poszczególnych przedsięwzięć. Zakres monitoringu obejmuje stopień realizacji zadań, celów oraz wartości wskaźników w odniesieniu do zapisów w strategii. W razie potrzeby, prowadzenie monitoringu może być także zlecone innym podmiotom i organom LGD. Wyniki działań monitoringowych (np. w postaci zbiorczych

informacji, zestawień czy sprawozdań) będą upubliczniane za pośrednictwem strony www i/lub przekazywane członkom LGD.

W celu dywersyfikacji źródeł informacji pozwalających na ocenę realizowanych przedsięwzięć LGD zaplanowało także ewaluację zewnętrzną. Będzie ona prowadzona przynajmniej jednokrotnie, przez niezależny podmiot ewaluacyjny, posiadający odpowiednie i udokumentowane doświadczenie

w realizacji przedmiotowych badań. Niezbędne jest zaangażowanie w proces badawczy odpowiedniego zespołu ewaluacyjnego, w tym: kierownika badania, który posiada doświadczenie

w koordynacji badań ewaluacyjnych, eksperta posiadającego doświadczenie w realizacji badań

o charakterze jakościowym i ilościowym, eksperta posiadającego doświadczenie w realizacji badań

o charakterze społeczno-gospodarczym.

Działania ewaluacyjne winny zostać zaplanowane i przeprowadzone tak, aby wskazywały co najmniej: cele i kontekst realizacji badania, wyodrębnione obszary/ pytania badawcze oraz pis metodyki badania. Minimum metodyczne badania zapewni triangulację metod i źródeł danych,

w związku z czym w badaniu będą zastosowane: analiza danych zastanych, badanie jakościowe

i badanie ilościowe. Podmiot ewaluacyjny winien także właściwie określić wielkość i strukturę prób badań ilościowych i jakościowych oraz wskazać jej uzasadnienie. Czytelny i sposób prezentacji wyników badania oraz elastyczny, ale doprecyzowany harmonogram przeprowadzenia badań zapewni rzetelną wiedzę przydatną do prowadzenia procesów zarządzania.

Planuje się, aby ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju objęła przynajmniej następujące obszar badawcze:

- Ocena wpływu na cele LSR;
- Ocena wpływu na kapitał społeczny;
- Przedsiębiorczość;
- Grupy defaworyzowane;
- Innowacyjność;
- Projekty w partnerstwie;
- Ocena funkcjonowania LGD;
- Ocena procesu wdrażania;
- Wartość dodana podejścia LEADER.

W oparciu o raport ewaluacyjny, właściwe organy LGD będą odnosić się do przedstawionych danych

i rekomendacji, opracowując w zależności od zaistniałej sytuacji propozycje zmian w ramach działań komunikacyjnych (zmiany w Planie komunikacji), zmian w ramach samej LSR (m.in. podział środków, plan działania, kryteria wyboru), realizacji projektu (operacji) własnej, wdrożeniu systemu szkoleń dla pracowników świadczących edukację i animację i innych działań przekładających się na pozytywny wizerunek partnerstwa skupionego w ramach grupy.